

Zilzės Releiwis

su nieta netaštijancze Briedetka:

„Landwirthschaftliche Mittheilungen“ (Zemes-Gaspadorystes Zines).

Zilzės Releiwis, kas Pėnycziq iškūdamas laštija
ant Bertainio Metro 50 Pen.

Apstelawimat yra nā bile tolio Posto priimami, arba
ir paczoi Druktorioj

J. Revlānderio. bes Sanaus

Zilzėje, Aukštoje Ulpėz. 67 (Hohe Str. 67).

Apstatimai,

Druortiq Zilzės Releiwio suneziami laštija po 10 Pen.

Prisilymai 20 Pen.,

už loznq smulkeis Raštais ispausiq Gil.

Gromatos del Zilzės Releiwio paties isbrašomos yra
dabar i Štaidgirtius nufuncziamos.

Nro. 45.

Zilzėje, 7. Nowemberi.

1890.

Kas paslutiname Gzese Swiete nufidawe.

Ji Wokietijōs.

Berlyne, 26. Oktoberi. Parke-
liawimas ciecoriklujū Ramū is Pots-
damo i Berlyną dabar nenusidūs, bet
bus welesniam Gzėjui paliektamas.
Upaczey Ciecorene i Berlyną atgalsu-
gryšti nenor, kadangi ji tenay Priemi-
mus bey Szwentes laikant wisokeropas
Bareigas atlikti tur, kurios jei dabar
Apjunkinimą padaro; nēs, kaip zinoma,
ji linksmam Januarnjauš Menesij selan-
czio Metro sulauktamam Atsitikimui prie-
kais eina. Ji keta iki šito Gzėjo
Potsdame pasilikti.

— Prineese Wiktoria bey Princas
Adolfs nu Schaumburg-Lippe pagal
Pranekimą wienōs Hamburgiklōs Gei-
tungōs po judwiejū 19. Nowemberi
nufidūsencziojo Sumencziawojimo sawo
teip wadinamaję Smobbdōs Relionę i
Egypto Zeme bey rytinę Indiją dary-
sencziū.

— Berlyne yra nu to kalbama,
kad Badū Princas Maksimilions Alek-
sandras su Prineese Wiktoria Luyze nu
Schleswig-Holstein susizabēsēs. Kadangi
jau pirm daugel Metū apšimedusis
Badū Erbdirerikis ikišiol be jokiu
Kubitiū yra, tay Princas Maksimilions
dar Badū Waldziōs Paseleju pastoti
gal.

— Parkeliawimas Belgionū Kara-
laus nufidūs 28. š. Men. Potsdame,
tur didis zalnieriklas Priemimas bus
laikomas.

— Ta Diena, kurioje Pestunga
Mete prancuziklame Kare Wokietziems
pasidawe, butent 27. Oktoberiš, yra
tasmet ant Atsiminimo pasimirusojo
Princo Frydrilio Kardelio hwenezijama.
Kaip zinoma anq Dienq Mete 1870
prancuziklasis Feldmaršols Bazaine su
wisu sawo Waisku suimtas tape. Szioj

Dienoj bus Szwente kelama, ant ku-
riōs ir Ciecorus bey Greikis nu Kon-
naught kaip Sweczei pareiti pasizabėjo.
Pagal „Wosfiklaję Geitungą“ prie
Gzejniēs tikt toliōs Personos tebusen-
czios pakwietamos, su kuriomis pasimi-
rusis Princas artesniamie prieteliklame
Apšėjime yra stowejēs, tay yra tie
Bonai, kurius Princas i Medzioklēs
Butq pas Dreilinden netoly nu Wann-
see pasikwiesti liūbejo. Ant Durū ano
Medzioklēs Buto stow tie Žodzei už-
rašyti: „Raja, ale mano.“

— Ciecorikloj Marynėj naujauseme
Gzese Bandymai su Gamapimis (trum-
pomis Sopagomis) laikomi tampa,
kurios hpaczey prie Maršerawimo ant
Zemēs karstose Szalyse bus wartojamos
Los Kurpes yra pagal wienq Kawyždi
taisomos, kursai prie engliklōs Mary-
uēs wartojamas yra.

— 27. Oktoberi. Ciecorene Fried-
rich podraug su Princėmis Wiktoria
bey Margarēte prie Gromo Moltkio
praėjusoj Subatoj Gendrolštabo Buto
apšlante, jeib jam sawo Palaimōs
Welhjimą ant jo 90tosēs Gimimo-
Dienōs ištartu. Feldmaršals mos nu
Barejimo tōs aukstōs Žiuponēs gir-
dėti gawēs buvo, kaip jis Trepimis
žemyn stubinos ir su tikra Jaunštēs
Stiprybe zenge, jeib su aukštu Garbēs
Išrodymu Ciecorenę pasweiktintu. Prie
Feldmaršolo Rankōs zengdama tjo po-
tam Ciecorene, paselta nu jōs Dukteriū
i Gromo Gywenimą, kur ji širdingiau-
suse Žodziuse sawo wierniausias Pa-
laimōs Welhjimus ištare ir kaip Gar-
bēs-Dowanq wienq is Metolo spausiq
Abroza nabastininko Ciecoraus Frydrilio
idawe. Ciecorene užlaikē toki Abpndōs
Bertaini prie Gromo Moltkio ir tape
potam nu jo wēl prie jōs Wezimo iš-
lydeta. Trumpay po to prieme Grows
Fosmaršolq Badū Diderikēnēs, Growq

Andlaw, kursai ant Paliepimo Dideri-
kēnēs wienq Dowanq atgabeno, kuri
Growq Moltki giley pajudino. Tay
buwo Raštū Padetuwē nabastininko
Ciecoraus Wiliumo I, kurē jis iki sawo
Smertiēs buwo wartojēs ir ant kuriōs
wisokie Paminejimai apie Ciecoraus
Pasišnekejimus bey Sufirotyjimūs su
Growth Moltkiu stow užrašyti.

— 28. Okt. Relios Geitungos
neseney tq Pastalba praplatinusios
buwo, kad Ciecorus Kunigaištis Bis-
marcki pakwietēs, Moltkio Szwentei
drauge pributi. Ant to atšliepia
wiena Hamburgikla Geitunga, kuri
Kunigaištėjui Bismarckiui labay arty
stow, šiteipo: „Ta Zine netropija
Ziesq. Ant antrōs Pusēs ale ir galime
twirtay priimti, kad Kunigaišticio Li-
gustumas ta Priežastis yra buwusi,
kuri ji atlaikē, anai Szwentei pributi;
nēs heip Kunigaištis Bismarckis pagal
sawo paties Paraginimą i Berlyną
butu parkeliawēs, jeib per ilgus
Metus buwustam Draugui personiklay
sawo Palaimōs Welhjimą ištartu. Per
25 Metus ilgay patekusių draugiklaję
Darbq už Tėwislēs Palaimq tarp
Kunigaišticio bey Gromo Moltkio, kaip
mislytis galime, personiklas artimesnis
Susipazinimas nufidawe, is kurio sekēs,
kad wiens antrajē aukšciausoj Garbėj
laikē ir wiens antram širdingq Neilin-
gumą prikreipe. Kaip ankštay Kuni-
gaištis Bismarckis su Growth Moltkiu
sumienytas pasijuto, tay yra jis Mete
1888 po Smertiēs Ciecoraus Wiliumo
išrodēs, kaip jis Ciecorystēs Saime
giley perimtas Moltkiui selancziūsus
Žodzius sale: „Szlyzmōs amzinay lygey
statytasis Žegorus islaiko mumis pa-
prastose Wezēsē.“ O kaip Kunigaištis
prazilusijji Feldmaršolq ir dabar dar
pasklowina, tay gal koznas išpažinti,
kursai Ruimas Friedrichrubēs Palocziaus

pra matyti games; nes tenai ne mentaus kaip trys Moltkio Abrozai wisioferopuse Pamidaluse Stubas grozina.

— Gendrolfeldmaršols Grows Moltkis isleidzia sekantysi atwiraji Pasidėkarwojima: Deley mano Gimimo-Dienos yra man is musu Tewiskles bey is swetimū Zemiū tiel daug Palaimos Weljijimū prisiusti tape, kad man negalimu Daitu pastoji, ant wisu Tufstanczeis susiejusiu Gromatū bey atsiliepti. Ap meldziu todel, kad wisiems tiems, kurie manes teip meilingay minejo, pitokiu Budu sawo birdingiause Delawone istarti galeziau. Berlyne, 27. Oktoberi 1890. Grows Moltke, Feldmaršols.

— Princas Adalberts, trethjis Sunus ciecoriskiojoro Boro, kursai 14ta Juliju s. M. i septintaji Gwasties Metą yra istojes, dabar neperstinay tą pati Pamoksla gauna, kursai Karalunui bey Princui Citel-Friedrich kasdien nu wieno Berlyno Seminarijos Mokytojo yra dūdamas.

— Is Augustenburkio yra wienai Berlyno Ceitungai piteipo rasoma: Ciecorene Augusta Wiktoria sekaneziamete keles Nedeles podraug su ciecoriskais Princis ant musu grazioses Salos, Tewiskles jos Proseniu, uzsilaitys. Apstiemimas ant to yra jau Septemberio Menesji s. M. darhtas, kaip Ciecorene su sawo Lydetojeis i Augustenburkio Palocziju buwo atkeliamusi. Palhdėjime jos creikiskos Sesers, Princeses Friedrich Ferdinand, ejo ta aukštoji Ziupone per Darzą ant Palocziaus linkay. Prie pitos Progos sake Ciecorene sawo Lydetojims: „Kaip grazu czionay yra! Sekanti Metą ap ficzion wel pareisu ir sawo Waikinus drauge atwesi!“ Po to kreipes Ciecorene priek sawo Seserę ir sake jei Rantą ant Sprando uždėdama: „Du tada sawo Merges atgabesi!“

— 29. Okt. Ta baifioji Liga, wadinama „Influenza“, kuri nu praėjusios Ziemos dar Wisu Atmintej tebiera, per keles Nedeles jau wel Berlyne ponawoja, si Syki ale ji toke pikta kaip pernay niera, o ir tiel daug Zmoniū kita Liga ikisiol neapserga. Ale ir gimet jau Pasimirimai is tos Ligos yra atsteje. Pirmais Pasimirimas nusidame Septemberio Menesji, dabar urediska Zine pranega, kad ir wiens antras Pasimirimas is Influcos Nedeleje nu 5. iki 11. Oktobero yra atstejes.

— Ciecorus nudalyjo pagal Pranesima „Kreute-Ceitungos“ Gendrolui von Alvensleben wakar trumpay pirm Parkeliawimo Belgionu Karalaus Prēmimo-Kuimose Potsdamo Gelzkeldwario jūdojo Crelio-Zwaigzde.

— Ciecorystes Prirodymu Laifke Ministeris widuju Dalyku apsatydina, kad Utwerimas Karalystes Deputiertu Saimo 12. Novemberi s. M. Petu Laifke ant Zegoraus 12 per Ciecoru baltojoj Swetlyczioj karaliskojo Palocziaus nusiduses.

— 30. Okt. Princas Adalberts, kursai, kaip jau Rantą mineta, 14. Juliju i septintaji Metą yra istojes, dabar podraugay su Karalunu bey Princui Citel-Friedrich kasdien Pamoksla per Seminarijos Mokytoji Fehner is Berlyno gauna. Senesnioju Princui pirmutiniuse Szuilis Moksuse teip greitay tarpsta, kad is to tikras Rusidymimas pasidaro. Upaczey Kronprincas, kursai nu Mokytojo tikt Princui Wiliumu tieta wadinamas, Wisla labay lengwey su-pranta, teip, kad jam galima pastoji, Wisla bespieliujant prisiawinti. Mokytojis tur kasdien is Berlyno i Potsdamą pareiti ir tada jis dangiausey is wieno Lydziaus keles Adynas po wiens antrās mokina Ciecorene, kuri Ismokinimui sawo Sunu su didziu Dabotingu saka, daug Kartū Pamoksla belaiant i Mokinimo-Stubą pareina, ji ale ney jokiu Zodziu bemo-kinant i Tarpą nestojasi. Tikt tada, kad Atsiliepmi ant ypatiskay sunkiu Mokytojo Klausimu geray ispuila, liubja Mokyta si arba tą nu sawo Sunu pagirti. Ciecorus, kaip mislytis galime, deley Atlikimo Regierungos Weikalū bey jo tankej nusidūdanciu Kelioniu reziaus Pamokslui pributi tegal; jis tikt su tūmi pasikadina, kad Kartais nu Mokytojo Pranesima laifhtis dūda. Tas Isstitejimas, kuri Mokytojis prie ciecoriskuju Gimdytoju sawo Augintiniū tur, yra be Galo, teip kad jo Stonas czionay twirtas yra, ale nu jo ir daug prašo.

Potsdame, 26. Okt. Teip wadinamoj Straigiu Swetlyczioj naujojo Palocziaus hwarar ant Zegoraus 7 Szlowes Gzesnis ant Garbes Gendrolfeldmaršolo Grows Moltkio laifoma buwo. Stals turejo Ledzingos Pavidala. Prie laukiejos Buses sedejo Widuryj Wiekpatiene Ciecorene, jei po Kaires Grows Moltkis, po Desines Zalsu Karalus. Prie Moltkio Szalies po Kaires jete potam Oberhofmistrēne Ciecorenes, Growene Brockdorf, Reichskancleris Gendrolus von Kaprivi, Gendrolobersts von Pape, Gendrolus von Meerscheidt-Hüllessem bey titi Gendrolei; prie Desines Zalsu Karalaus sedejo Diderckis nu Sachsen-Weimar, Bayeru Princas Leopolds, Karaliskos Auksthes Princui Endrickis, Friedrich Leopold bey Albrecht. Ciecorenei prie-hais sedejo Ciecorus Gardkoro Regimento Mandieroj, prie jo Desines

Badu Diderckis. Prie Gzesnies pakele Ciecorus sawo Stikla ir sake: „Ap uzgeru ant Sweikatos Eselencos, Gendrolfeldmaršolo Grows von Moltke. Prie to Ciecorus sawo Stikla su Grows Moltkio Stiklu sustume. Grows Moltkis ant to dėkarwodams atsiliepe.

— 28. Okt. Belgionu Karalus bendien po Petu ant Zegoraus 4 ir 40 Minutu ant Gelzkeldwario parkeliawo ir tape prie jo Parwykimo nu Wiekpaties Ciecoraus, kursai Mandierą pirmojo Gardu Dragunu Regimento bey wieną belgiską Garbes Zenklą dėwejo, birdingiausey pasweikintas. Abudu Waldonu dawe wiens antram Rantą ir pabucziamo wiens antrą ant Skrosto. Potam Ciecorus Belgionu Karalui, kursai Mandierą jo kurmariskiojo Dragunu Regimento Nr. 14 su jūdojo Crelio Zwaigzde dėwejo, drauge atėjusius Princus pažystamus dare. Garbes Waktas buwo nu wiens Kumpanijos Gardu-Zegeriu Bataljono su Zone statyta; Kapela speliawo belgiskaje Nacionalhymne, kaip Waldonudu iskilgay Prinkasio pastatytos Garbes Waktos nuzenge. Po Parodes Marko pasikalbejo Karalus su Draugsanareis belgiskos Pasuntinyhtes bey su Gendrolkongeliu Goldberger bey tujū Ziuponimis. Tada Ciecorus su Karalumi i wieną ketureis Arkleis kinkhtą Raretą ikipe ir i teip wadinamaji Miesto Palocziju nuwaziawo. Miestas buwo grazey ispuhtas ir Tufstanczeis susiejusieji Zmones ant Alycziu Ciecoru bey Belgionu Karalu su didziu Rykawimu pasweikino.

Is Prancuzijos.

Parhze, 29. Okt. „Wosiskajei Ceitungai“ is ficzion rasoma tampa, kad prie baznytkiojoro Suwencziawojimo Dukters maskoliskojo Pasuntinio von Mohrenheim isai prie Baznyczios nu Tufstanczeis susiejusiu Zmoniū kaip toks Waldonas su didziu Rykawimu ant jo paties bey Maskoliu Ciecoraus pasweikintas tapes. Prie Atgalgryzimo hitie Pasweikimimai is naujo atfarktoje Jaunikis, Leitmons de Seze, tape wakar powisam is Giles sawo Kamerotu isfirtas ir per Hauptmoną pramintas. Szendien tuleropi Laifraczei apie tą Atfirkimą Apmastymus rako ir su didziu Swarbumu ant to nurodo, kad pitas Suwencziawojimas daugiaus esq, kaip paprasta Swodba tokio Meiles-Boro, bet isai nuzenklinas Susiwienjima maskoliskos Diplomatijs su prancuziskoju Waisku, dar trumpiaus sakant: tay esq Wencziawonyste Maskolijos su Prancuzija.

— Diputiertas Moreau yra Saimetą Uzmanymą states, kad edelmoniskos Priwardes atmetamos tur buti. Pa-

Pridetka prie № 45 „Cilzes Keleivio“.

Cilžėje, 7. Novemberi 1890.

38 Lietuvos bey abiejų Prūsų Prowincū.

Cilžėje, 31. Oktobri. „Potsdamo Zeitungoj“ yra apie labai šaltą pareinančią žiemą šiteipo praradėjama: Pagal wisus Aprofawimus ir ištolištūsius žymius pareinančioji žiema labai aštri bus, raši tolesiau kaip nu Meto 1829 ant 1830, kurioj Termometeris iki 22 Grodu po Nuliu šovėjo. 3. Novemberi pradėjo šalti ir Šviltis tik Merco Pradžioj tepradėjo pašliauti. Sniegš gulėjo 4 iki 5 Pėdas aukštay. Kad Termometeris iki 10 Grodā po Nuliu išfilė, tay Wisi Palengwinimą pajuto. Tik bagoti žmonės tegalėjo šiltą Stubą turėti. Našėjui Anta buvo išalusi ir per Nedėles ji neištirpo. Pagal senus Bagadōs Dawadus 21. arba 22. Januarys didis Sniego Pūlmas nusidūs. Keit todėl jau Ežesū ant aštrios žiemos ištaišyti. **Matysime, ar tas Praraks Tiesą bus kalbėjęs!**

Rusnėj, 26. Oktobri. Wafar po Pētū nūšendo Stirmytės Upėj 17 Metū senasis Sunus Kupczius Nōgel is Stirmytės. Nors jo Simdytojei pagraudė buvo, kad ne i Priegadā pašidūtu, tay jis tikt Stirmut befiantejant su Salwu ant wiendō Piedōs iššyre, o prie to ir per placę Stirmytės Upę persūrti turėjo. Prie Atgalgryšimo jis is Salwo išwirtio, ipūle i gilūji Wandeni ir cizonay nūšendo. Jo Lawonas dar ikšiol niera jurastas.

Šilokarcziamoj, 24. Okt. Prie Grejima, kurie ant Budawonēs Pleclaus naujey budawojamojo Eigonucziō daryti tape, parėjo Budawonēs Ristrai didžioj Gilybėje ant wiendō Wandens-Gyflōs, kuri pomisam šwiesu ir geray ragaujamā Wandeni dūda. Ežitas gerasis Pašisekimas jau dėl to ypatiskay minėtinas yra, kadangi šiczon gero Šerimo Wandens stofajame. Iš cizonay efancziā Ežuleni tikt retay tinfancziō Wandens ant Šerimo tiera gauti. Daugtausey yra Wandū is Ežulens pas Ežepres Butā bey is Ežulės Ežulens wartojamas, kadangi jis gerā Ežmofā tur. — Pirm keliā Dienā wienoj Gaspadorpėj kelios Žašys pakrito, kitos apširgo. Kaip tas Dalys permėgintas tape, išširode, kad Gwolei tokiō Wandens buvo gamę gerti, kurfai su Anilyparwais prie Drabuziā Płowimo jumaišytas buvo. Žašys taigi su anais Parwais apnūdytos buvo.

Zilūse, 25. Okt. Nu apgailėtino Negilūtkio tape Murininkū Sudau is Lepalotā 20. š. Mēn. atlančytas. Jis ir Gaspadorumi budams buvo wieng naujē Kulimo-Mašynā nuspirkēs, nu turidōs jis Darbul prasidėjus, aip jis per Wolā peržengti norėjo, prie Drabuziā nutvertas ir ant žemēs parbloktas tape. Kadangi Mašyna ne tūjau apstabboma galėjo buti, tay jam bewel wisi Drabuzei nu Rano nuplėsti ir wiens Roje palausita tape. Daugtausey tolie negilūtkingi Atsitikimai is Reapšidabojimo atšieina. Wis is wien apie tuleropas Nepalatimas girbent turėu žmones prie Darbo su priegabingomis Mašynomis galiausey tikt dabotingesni pastoti.

Sandfluff, 27. Okt. Pėmpcziōj, 24. š. M. buvo Gaspadorus Rōhneris is Keu-Dešerin, Heinrichswaldēs Parapijōj, i Kiemā Sandfluff parėjęs, jeib cizonay prie Wejima

Distro Mertikacziō Ratus apšikeliūtu. Kaip jis Kiemo Rarcziamoj Walandā buvo užklaitēs, pašidawē jis tarp Žėgoraus 6 bey 7 wēl Ramon ir tape Kafelji tarp Smilcziū Ralnā nu Piktadėjo Kantōs su tuleropais Dureis i Galwā bey Pilwā nurabajautas. Ant tokio Žėgoraus 7 atrado Išimteninkū Salsantckis Regiliūtkingaji sawo Krause begulenti ir rupino už tay, kad jis Ramon parąbentas tape. Kadangi R. dar Gwastilēs rodēs turys, dar Raktis Laite is Heinrichswaldēs Dieforus parwaditatas tape; wienof wisa Pagalba buvo nūprofsna; prieš Žėgorū 12 Nepalaimingasis pašmirė. Nu R. dar trumpay pirm jo Smertilēs Ferdinands A. is Klein Sandfluff kaip Rabbaintatas pajanklitatas tape, kurfai dar tā pacę Dienā suimtas ir i Kalėjimā nugabentas yra.

Pilkainij, 27. Okt. Dėley pašutiname Ežesē tankej pūlujojo Wytaus ir ant to sekusiojo Pasholio yra Kelei ypacęy ant sunkėsno Grunto teip labai patiję ir išwaziūti, kad su aptrautais Wejimais pomisam nebiera galima waziūti, su tūgzeis Wejimais Rellawimas ale tikt is Bėdōs tenušidūda. — Su Szwarplia Dwaru yra trumpame Ežesē tretyšis bidėnyšis Dmars šio Kreizo ant Parcelierawimo parėjęs. Jis netoly nu Miesio gul ir yra kokiā 1000 Murgū bidis. Laukai yra labai šauney igwenti; piglause Preke todėl už Murgū ant 240 Markū parėjo. — Wienam Darbininkui Kieme A., kurfai nu Daus senas Dword Lentas Ramon gabeno, Arkei išpabiūšite; jis nu Wejimo žemyn nupūle, tape permaziūtas ir sale kiti Pajėdima jam Ranta palūgūti yra. — Prekes už jaunus Parcellus yra šiczon dabar teip mentos paštojūtos, kad geri šauni Paršelei jau už 4 iki 5 Mk. perkami yra. — Daugtauseji Gaspadorei, kurie prie wiens antram priešais užšlowencziā Draugpšcziā ant Žpirtimo prieš Krūšis Ištadā sawo Jawus išpirkēs buvo, yra pašutiname Ežesē Paprašymus gamę, kad daugiaus išpirkimo Pinalgū mokėtu, kurie prie tuleropū Draugpšcziā ant 200 iki 500 Pracentū pareina.

Karaliauczujė, 29. Oktobri. Kaip tankej ir menki Pajėdimai priegabingi gal pastoti, tay wiens Mergaitē patyre, kuri Sixwimo Darbus atlikti liūbėjo. Jei Pradžioje šio Meto besuwant Wata i dešinaję Rantā netoly prie Kantōs Rario ismego nulujo ir Nusēs Gals su Siulo Galu Rantōj bekyšas pašlito. Kadangi tikart šwentiā Diena buvo, tay ta Mergaitē liekorigdōs Pagalbōs is Pradžidōs jėkloti nenorėjo, bet tikt antraję Dienā i šyrugiskaję Univerzitetōs Rlynikē tenėjo, kaip jau Ranta storay suputusū buvo ir didzius Slaudėjimus padare. Kaip Liekorei Žjeldimā buvo peržiurėję, jie išrado, kad Kraujas apnūdytas ešas; Eigonka turėjo ilgesnē Walandā Rlynikėj pašliski ir wiskeropi Operacionai prie jōs daromi buvo; Ranta tape Mergaitē berodōs išlāihta, ji negal ję ale dar ney dabar po Prabėgimo 10 Mēnesiā ant Darbo wartoti ir tur nu jōs Gencziā išlāikoma buti.

— Medžiā Waisē yra šimet Rytprūsā Prowincōj teip šlektay teuztikē, kad Dbold bey Kraujā Rucpcelininkai šwetimose žemėje, ypacęy Ežepermarkėj, didzius Jopofus Me-

biā Waisaus nuspirko. Wafar pirmasis Gelkelio Wejimas su Medžiā Waisēis cizonay pargabentas tape. Ežiczon perkamiej Dbold dabar su 15 Markēis už Ežepeli užwofami yra.

Karaliauczujė, 29. Okt. Per Reapšidabojimā prie Ištiraikimo Prupds is wiendō Pywo Pleclōs užwafar wiens cizonay gywenasis jaunš Wyrs junkū Bronyštū prītrauke. Su Rantā apwertasis Raktas sulūjo ir smalleji Stiklo Stukē ismego i Rytiti bey Rodymo-Pirkētū teip gilye, kad wiens Gysla pomisam perpajuta tape ir Kraujas aukštay Lauko Pawdale iššoko. Tik su didze Proce repašise Kraujo Bėgimā nutilbyti; Išgijimas, kaip mislytis galime, labai junkus pašos.

Karaliauczujė, 30. Oktobri. Naujey pramintasis Gendrolwštups Rytprūsā Prowincōs yra Kunigams jo Walscziāus teip wadinamā Ganytojo-Gromatā prīstūnēs, kuri Aliudymā apie tay dūda, koki aukštā Persimanymā Pons Gendrolwštups apie didziūsus Klaušhūrus musū Ežesō tur. Anoj Ganytojo Gromatoj tarp kitalo šiteipo yra šaktya: Rusose Persikettima pilnosie Dienose mes gywename; aukštėnuse Stonuse yra tulimos Kartos nu Kritkcionumo atšikrusios, žemuse žmonū Stonuse dega karštās Ištūlgimas apie Nauđā bey Iukšmybē šio Swieto, po draug su drasū Atsitolinimu nu Diemo. Kowa tarp aukštėniā bey žemėniā Stonū paštoja wis balesni; mes stowjame prie Persikettimo Swieto - Rusidawimo bey žmonū Giminiā Weikala. Kad teip toly ešame parėję, tay yra Wisū Raltysbe, irgi Wajnyčidōs; todėl dabar reikia tay daryti, ko ikšiol užšgalšome; wisa Eyla reikia prie to ištatyti; Miše t'ese ghywa ir pilna Tikėjimo; senoji Ewangelia t'ese apšafoma, ale naujēis Diejūwjeis, senoji Teišybe, ale naujame Pawdale ir šwentame Ežirdiēs Pabudime; ne negywo Jodzio Ušfakymas, bet ghyš Tikėjimo Lindymas, is Ežirdyū pareinas; kožnas Ešimas ant Rojelnyčidōs yra Karo-Wedimas Kristaus Wardan, kožna Miše, kuri Ežirdis neužgauna, yra prapuldytas Mušis. Wajnyčija yra subelrinancziōji Macis tarp neprieteliskujā Elementū; teip Aukštėms, kaip ir žemiems kožnyja ji lygiu Budu Meilē, Teišybe bey Mielasirbingsyškē; Kunigs t'ese Pawnyčyš sawo Parapijei. Ne wisi gal Wistā; kožnas t'ese wiernas is sawo Dalis; Pašisekimas yra Diemo Dalysas, jo Rantōje yra areišentysis Ežesas.

Rosittėj (ant kurfiskujū Kopū), 26. Okt. Wafar nušowe Rosittēs Sargybēs Walscziujē Pons Regierungōs Prēzidents von Heydebrand und der Lasa wieng Brėdžiū Patimūg, kaip tasai pilname Bėgime radosi. Tas Gwolis tar leturiolika Ežakā prie sawo Raga.

Klaipeđoj, 29. Oktobri. Prie Gelkelio dirbantys Darbininkū Frydrickis Bronat, kurfai wafar Wafare po Žėgoraus 11 prie Susatymo Rytmečio Trukio Bremzes nulebant nu Wejimo nupūle, tape nu Wejimo permaziūtas ir pašlito ant Wietōs negywas. Bronatis yra apšwedēs ir paliko 5 Rudikus atgal.

Rosenberg, 24. Okt. Tas didyšis Sniego Pūlmas, kurfai teip umay ant musū

Rampo yra parėjęs, ne wienat žemės Gas-padorystei didžę Iškadę yra padaręs, bet ir wieno žmogaus Gywasti law paprašęs. Muriniukš W. Bodžahu iš Rosenau, kurlai ilgesni Gžęsą Kieme Brunau dirbo ir kasdien tenknt prie Darbo ęjo, tape watar wienoj Grabęj hale Lauko Kelis negyws atraštas. B. buwo misados kaip miernas ir dawadnuš žmogus pajstamas. Jis bene ant Grabės žmogus eidams žemyn bus pasprudęs ir saw wibutinius Sufeldimus pristraukęs, kurie jam potam negalima padare, wël atstiekti. Emer-tis potam rasi dėley per didžio Sugalimo bus parėjęs.

Elbingoj, 27. Okt. Wiens Aptiekoras Bagalbininkš iš ficzion buwo jau per kelis Metus Elbingos Rampe wisokės Klasas iš-promyjęs, sawę per Kezermės Oficyrą išfidā-dams ir prie atwitiu Szwencziā wisados gel-jinyji Kryžu dėwėdams. Kaip Draugšarųs bey Wirbeninkš Karewja Draugystės, kurie jis 12 Metū ilgay priklaufe, buwo jis ypaczęy Sedan-Dienoj wyriausis Dawadnytojis Szwentės Dalhū. Per Pajęstojimą žalnier-riškuse Dalkuse dabar ale išfirode, kad tas Bons ney Oficyrs, ney Apturętojis geljinojo Kryžiaus, o ir help nlekados Žalnierus niara buwęs. Tas žmogus yra rods jau musā Mleškā prastojęs, ale ta Klasa jau Policijei primaldūta tape ir tolesnyšis Pajęstojimas dabar ypaczęy dėl to bus laikomas, jeib iš-reikštama butu, ar tas žmogus ir prie sweikā Umā yra buwęs.

Dancoj, 29. Oktoberi. Watar pasimire ficzion Rasklė Anna Porrey, kuri 100 Metū ir 5 Mėnesiū sena buwo pastojusi.

Wisofia Jine.

[Kaip Grows Moltkis uż Schwatininkus sawo Dwaro Kreizau rupina.] Grows Moltkis yra Rudikiems Appywentojā Dwaro Kreizau wiena Szportase itaisęs, kurieš Ždejimai podraug su Tresais prie uż-baigtojo 14. Amžiaus Meto kożnam Rudikiui yra ismokami. Ale ne wienat aptresūtatis Sztamās ant Iżmoėjimo pareina, bet tiesog antratiel daug Biningā, kostai Rudikei wienat tewiskai Malonei Feldmaršolo tegal uż-dėlawoti; nės jis kożng Ždejimą, ar tap butu Doleris ar Markis, jau iš pot Bradzišs

antratiel dibi padaro. Loliaus Grows Molt-kiš ant Dwaro Kreizau wieną Rudikiā Ap-lawojimo-Anstaltā yra itaisęs, kuriame Ru-dikei wišā ta Gimdytoja Priemimo randa, kurie Walandomis prie Darbo eidami nu sawo Namā tur atstolinti ir Rudikus tadę apdaboti negal. Rudikei ant Grows Raskiū ir walgydinami tampa, nės jie kasdien swie-zio Pieno bagotingay gauna, o Karrais Grows ir didžę Dale sawo Medžiū Waišū Rudikiems padawanoja. Pagal jo Papra-timą Grows ant Dwaro Kreizau Wafardš Dalke użskaitydams jau anksty atskela. Teip jis wieną Syki po to ankstybo Atskelimo per Pienas waikstinejo ir tēnay wieną Moteriskę sutiko, kuri stropjey žulę pjowe. Jis prie Moteriskės arlyn stojos ir apie tay sawo Dziaugimą isitare, kad ji teip anksty prie Darbo pristojusi, o kaip ji jam sawo Bedę buwo pasigūbusi, jis jei wieną Marki padawanojo. Kaip jis potam su Dwaro Użweizdu apie tą kroleję Moteriskę pasiknešėjo, iš-gulde jis jam, kad ta Moteriske jau atfarto-tinay wagiskū Budu žolę ant sawo paejids Priewalā esanti pjowusi ir teipo Grows anę Kewiernaję dar apdawanojęs buwo.

[Ant Geljkeliā] yra haltesniam Drul parėjus siose Dienose jau ir Wejima Szil-dymas prasidėjęs. Pagal dabar gillūjan-ciašus Dawadus tur Trukei Gžęse nu 1. Ok-toberio iki Aprilio Galo buti sildomi, kaip-wel Dras menkiaus kaip 5 Grodus Szilu-mōs tetur. Ant dabar prasidėjusio žiemds dalko yra dibi Italsymai ant Wejima Szil-dymo su Garā Wartosimu padaryti, teip kad ant wyriausuja Lynyū jau ir dabar daugel Trukiū su sitomis Szildymo - Pripromomis yra aprupinti. Tossai Szildymas su Garā Wartosimu yra daug geresnis kaip Szildymas su spauštomis Anglimis ir Kafaleis, nės cionay prie Trukio Ugnitš Priegada dibesne pastoja; priegtam su Garais silbant ir negal tokie Angliā Twaitai atfirašti, kurie Swei-katai yra priegadingi. Daugiausieji Wejimai su Garā Szildymu yra teipo itaisyti, kad Relewis daugiaus ir menkiaus Szilumōs welydams tikt prie wieno Krono teprimalo pritwertu ir ji tikt mazumę pakelti arba žemyn nuleisti. Kaip girdėti gauname, gaus wisi Trukei ant wofkiskuj pilnujā Geljkeliā su

Gžęsu Garā Szildymo Pripromas, tikt prie majesnujā Geljkeliā senasis Szildymas ir toliaus busęs wartojamas. [Plaucziā Rykimo Liga, wofkistay „Lungen-schwindsucht“ wadinama] yra dabar pagal wieną nauji Iżradimą Profesorio Dro. Koch isgydoma, kostai iš Bradzišs nu Diekoria abejojima buwo; tas Gydtimas nusi-dūdas per Iżgyppsimā tokiā Kriskeliā, kurie Kune isgamina ir Ligōs Dėguš su Gžęsu nusmelka ir isgaisima.

Turgaus Preke
nū 29. Oktoberi 1890.

	Tilkeje			Klaipėdoj		
	M.	S.	M.	M.	S.	M.
Kweczei	850	9	—	720	7	50
Rugei	720	760	—	575	6	—
Męzei	640	670	—	420	4	50
Awizos	540	560	—	290	3	20
Žirnei, balt. rai.	8	850	—	7	—	750
Koputes	190	210	—	180	2	—
Kiaufei ant Kapšs	270	—	—	280	—	—
Swiektas	70	90	—	90	1	—
Kiauliena	60	70	—	60	75	—
Zautiena, geriausoji	55	70	—	75	80	—
Veršiena	40	60	—	50	60	—
Awiena	45	60	—	50	60	—
Sziens	170	210	—	160	2	—
Szandai	—	—	—	180	2	—
Szandai uż Kapš	18	21	—	—	—	—
Semenei uż nauj Sziep.	10	11	—	—	—	—
Timotai uż Centneri	18	21	—	—	—	—
Krištene, prafia	—	34	—	—	—	—
Awizā Krūpai	—	44	—	—	—	—
Einai uż Centneri	—	—	—	24	—	—
Malka, minšta	—	—	—	46	48	—
Malka, tieta	—	—	—	48	60	—

Turgaus Prekes Karaliaucuje

nū 5. Nowemberi.
uż 100 Swarus Szieno 2 Ml. — Pen. iki 2 Ml. 40 Pen., Szandū 1 Ml. 83 Pen. iki 2 Ml. 8 Pen., Kwieczū 9 Ml. — Pen. iki 9 Ml. 50 Pen., Ruginū 7 Ml. — Pen. iki 7 Ml. 50 Pen., didžiuji Miezū 5 Ml. 70 Pen. iki 6 Ml. 30 Pen., mažūji Miezū 5 Ml. 70 Pen. iki 6 Ml. 30 Pen., Awizū 6 Ml. — Pen. iki 6 Ml. 80 Pen., rainū žirnū — Ml. — Pen. iki — Ml. — Pen., baltū žirnū — Ml. — Pen. iki — Ml. — Pen., uż naujaji Szj-veli Ropuczū 2 Ml. — Pen. iki 3 Ml. — Pen., uż Swarę Zautiendš 55 iki 75 Pen., Kiaulendš 50 iki 85 Pen., Awienendš 50 iki 80 Pen., Beršienendš 40 iki 80 Pen., Swiektš — Ml. 90 Pen. iki 1 Ml. 30 Pen., uż 15 Kiaufus — Ml. 80 Pen. iki 1 Ml. — Pen.

Berlyno Prekiū - Deveže.

Kabliš Pocieliaus - Biningāse 5. Nowemberi, 100 Abl. . . . . 246 Ml. 75 Wf.

Upsakymai.

Formulare

für die Invaliditäts- und Altersversicherung,

als:

- Beglaubigte Arbeitsbescheinigung des Arbeitgebers,
- Krankheitsbescheinigung von Krankenkassen,
- Krankheitsbescheinigung von Gemeindebehörden,
- Arbeitsbescheinigung der unteren Verwaltungsbehörden zu haben in der Buchdruckerei von

J. Reyländer & Sohn, Tilsit.

Matruja Szluzmos Kyngos yra gaunamos prie **J. Reyländeris bey Suwas.**

In unserem Verlage ist erschienen:

Adressbuch des Kreises Niederung

(Reg.-Bezirk Gumbinnen i. Ostpr., Kreisort Heinrichswalde).

Inhalt:

- Abtheilung I. **Sämmtliche Behörden, Beamten, Lehrer, Korporationen, Verbände, Vereine und sonstige wichtige Nachrichten aus dem Kreise.**
- „ II. **Handel- und Gewerbetreibende.**
- „ III. **Grundeigenthümer und sonstige Personen.**
- „ IV. **Ortschafts-Verzeichniß** (mit Angabe der Postanstalten, der Kirchspiele, der Amtsgerichtsbezirke, der Amtsdorfsicher, der Standesbeamten, der Steuererheber, der Seelenzahl und der Zahl der Haushaltungen nach der letzten Volkszählung und der Entfernungen vom Kreisorte).
- „ V. **Post- und Telegraphen-Nachrichten.** (Portotarif für Drucksachen-Tarif für Postnachnahme. Porto- und Versicherungsgebühr für Briefe mit Werthangabe. Versicherungsgebühr für Pakete mit Werthangabe, Telegraphen-Tarif.)
- „ VI. **Anzeigen.**

Systematisch zusammengestellt nach amtlichen Quellen.
Preis 1,50 Ml., nach auswärts franco 1,60 Ml.

J. Reylaender & Sohn, Tilsit.

Kakalius! Kakalius!

Didzius išmūryjamas
Wirimo = Peczius,
Sziepio = Kambyzes,
Kaniuliu = Kafalius,
Pripildymo Kafalius
 iš spindancio Starbo
 dirbtus,

kaip ir visofius geljinius Tavorus
 prisiulo ant piatā Prelia

J. Otto Schulz,
 Tilžėje, prie Javā Turgaus.

Čepat didžios ir mažos, iš-
 lges bey išriestos Dakpanes
 (Stogo Čerpes) bey Plytos
Čamott-Plytos bey Ug-
 niės Molis ant Kalalā Bu-
 darvojimo.

Geriausės
Kanapiu
Kofas
 sumaltas ir nešumaltas, pri-
 siulo pigiausej nu Logario
Herm. Kölling,
Bardawima-Wieta:
Tilžeje,
 Ulchezioj Schlossmühlenstraße
 prie Drustės Magazyno.
Fabrike bey
Supecypte Bemės Gas-
padorystės Makynu
 bey Priprowu.

Tilžės Releitwo
Kalendros
 ant Meto
1891,
 365 Dienu turenczio,
 su
Abrozais Preke:
30 Pf.
 gaunamos prie
J. Rehländerio bey Snnus,
 Tilžėje,
 kaip ir prie wisa Kalendrā Bardawējā.
Tilžės Releitwo Kalendros ant Meto 1891
 yra su sekanczejseis Abrozais išdabintos:
 1) Pirmoji Wygė. 2) Princas Adolfs nuq Szaumburg-
 Lippe. 3) Princeje Wiktorja iš Prūsā. 4) Szwiejus
 Reichskanceleris v. Kapriwi. 5) Dr. Miquel, šwiejusis
 Piningū Ministeris.
 Szale kalendoriaus bey Jomartū Susiatymo randasi potam
 jose sekantieji gražieji Papasakojimai:
 Paswelkinims ant naujo Meto 1891. — Karas su Wil-
 lais, arba mylestis tarp sawes. — Szimtmartinis Popier-
 piningas. — Amerikonistose Puslyne. — Palaidojimas
 wiens egyptiskės Princės. — Du Angeli. — Dornusis
 Kozbaininkas. — Ka Dangumas Jmonū apie Dienas
 dumoja. — Kaip patinka Law tas Waiselis? — Nau-
 dingi Pamokinimai. — Tiesū arba Palufanū Aprotawims
 ant wieno Meneso. — Galausy miels Staitytojau. —
 Apšatymai.

Mano Rnggū: Drukawoneje yra sekanczios Rnggos
 drukawojamos ir gaunamos:
 Lietuwiskoj Kalboje:
Kasdieniškos Naujū-Rnggos geroje ir pitose Dienose
 turoje yra: Paraginimai, Malbos ir Giesmes 1. Swe-
 tiems, 2. Smūtniems, 3. Rignonis, 4. Mirštantiems
 Kaip ir „Kalbesei, Dusaujimai ir Maldeles, Mirštan-
 tiems pasitaityti. Podraug Apdumojimai ir Malbos ant
 Szwenczi. Su Karo, Brangybės, Wāro ir Patājaus
 Malboms, ir su kasdieniškomis Maldu-Rnggulems. Pa-
 linsiminimo ir Atgawinimo Malboms ir Giesmės
 Reszejoms, Pagindanczoms, Szekauintėms ir Newaisin-
 gomis. Nū Jono Priedrito Szarkio.
Dr. Martino Luteraus majasis Katgidas,
 trumpaj išguldytas. Jš wofiskės Kalbės Lietuwiskaj
 perstatytis per C. W. D. Slogau, Tilžės Wystupg.
Rakymas wieno sekanczio Jhdo. Jš Se-
 nowės Čezje, Meto 33 po Uzgimimo Jezaus Kristaus
 Dehintas Susikalbejimas apie Pirmparagawing
 amžintės Gywatės.
Erceju du. Paweiskas pagal Diewo Jodi wisiems
 kritkejoniems ant nobajno Apdumojimo. Jš wofiskės
 Kalbės perwerstas nu Surgio Mestatezo.
Naujas pagerintas Moskias Punks daryti,
 turjai nū daug Jmonū Swiete čancziujū garbinams
 yra. Prelia 10 Peningū.
Pamokinimas apie Malda. Jš wofiskės Kalbės
 i Lietuwiskaje perstatytas per K. Reij, Kunigg.
Nusidawimas Kentejimo ir Wirimo musū Pono ir
 Jžganytojo Jezaus Kristaus pagal Ewangelistū Mat-
 teozū tytoj' Petnyozoj' pasitaitytinas.
Releitwo Jodis apie tris Kaliejimus Pomilo.
Jžganytojo Tuzgenimas prie Jmonū Szirdžiū.
Wiešpatis ateis Danguaus Debesyse, su dibe Szlowe
 ir Mace Swieta sudyti, ir wisi swenti Angielai ateis
 tada su jumi.
Szendien! Wiernas ir labaj reitalingas Paraginimas,
 wisa sawo Gywasties Čezj ant titros kritkejoniskos
 Nobajnystes wertai wartoti.
Čze tikt čam čzeiskaj, Bet ten busim amžinaj.
 Szirdingi Apdumojimai iš to Nusidawimo apie Ba-
 goczū ir apie wargingajū Wozorū. 24 Seiten Duodez
Wiernystes Rezone išguldyta per pitus Pasekimus
 Nemiernystės. 20 Seiten Duodez.
At ne turu Čezjo. 20 Seiten Duodez.
Melbzjams, dar Snti skaityt! 12 Seiten Duodez.
Ar tu esi gatams? Klausimas naujam Metui ir ko-
 nam Čezjui. Nū J. C. Ryle. 10 Seiten Duodez.
Jžgelbejims iš didžos Priegādės. 10 Seiten Duodez.
Per welay! Dejawimo Balsai Pelloje per welay pa-
 budusio Grieikininko. 8 Seiten Duodez.
Engryjims pas Tewa. 8 Seiten Duodez.
Suskalbejims prie Stālo. 8 Seiten Duodez.
Du keliu ir ju Galai. 8 Seiten Duodez.
Jezus Grieikininku Prietelis. Nū wyrauszoj Kon-
 sistoriātoro Teodoro Kardelo Jurgio Woltersdorpo.
 8 Seiten Duodez.
Atleluja! Pagal Jozjus 148. ir 150. Psalmu. 8 Sei-
 ten Duodez.
 Tilžėj'. J. Rehländerio ir Snnus.

Tas prie Joh. Kohnert'io
Išpardawimo prisklausanysis
Taworo-Logaris
 pasidarais iš
Manufakturos = Taworu,
Audimo-Wilnu bey
Bumbuliu,
 yra ant Tawo-Prefiū pardū-
 damas.
Išpardawimo Wirkeninkyste.
 Diefartwa, wadinama
Dr. Spranger'io Magentropsen,
 gelba tujan prie Widuriū Re-
 galiū bey Krampio, Wymōs,
 Galwās Skandėjimo, Pilwo-
 Skandėjimo, Widuriū Rushtumo
 ir wisto Atsidėjimo, Apšwai-
 gimo bey Kraujū Pagedimo.
 Prieš sunkū Widuriawimą yra
 ji labaj gera Priezowa, kuri
 greitaj ir be Skandėjimo leng-
 wius Widurius padaro, o ir
 Korą Walgymo padidina.
 Gaunama Tilžėje Aptēlose,
 wyriausia Wieta S. Wächter'io
 Jaltioje Aptēsoje, Pliczkoje po
 50 Pf. ir 80 Pf.

Vasilietas

Parodymas

wisokropū

Zemes Gaspadorystes Mašynu.

Kulimo - Mašynas wisokiamė Didume
bey Pawidale,

Roswerkus, su 1 iki 8 Arkleis wa-
romus,

Zawu Czystyjimo-Mašynas,
Trierus arba Piktoliū-Atskiedimo

Mašynas,
Samalio (Szrotawimo-), Spau-
dimo bey Malimo-Malunus,

Alfelio-Pjaustuwus,
Kewiū- bey Kopucziū-Pjowimo Ma-
šynas i. t. t. i. t. t.

pardūda po Uzistowejimu už gerą Gjiną ant
pigiausiu Prekiū ir pasabniu Mokejimo Iksi-
derejimu.

Hermann Kölling, Bardawimo-Wieta: Tilzeje,

Rejimas: Schloßmühlenstraße prie Druskos
Magazyno,

Fabrike Zemes Gaspadorystes
Mašynu bey Briprown.

Hamburg - Amerikoniszka

Paku-Nugabenimo - Akciju-Draugyste

Express-

bei Pustdampszielpiu Begimas

nu **Hamburkio** iki **New-Yorko**

prie Southampton pribegama.

Begimas per Swietjures patenka

kokes **7 Dienas.**

Priegtam wis dawadningai ir kaip paprasta su

Pusto-Dampszielpimis gali keliauti tarp

Havre-Newyork. Hamburg-Westindien.

Stettin-Newyork. Hamburg-Havanna.

Hamburg-Baltimore. Hamburg-Mexico.

Keleiwjes, kurie Maskolijoj gime, tur kreiptis pas J. Bouvain,
Eydkunus bei J. Abelmann, Klaipedoj kurie Agentai yra su Pawe-
yjinu nu Waldzios. [Nr. 557.]

Sechzig Kirchenlieder
für die Schule.

Vorrätig bei

J. Nejländer & Sohn.

Nachweisungen

zu den

Bau - Unfall - Anzeigen

sind zu haben in der
Nejländer'schen Buchdruckerei.

In unserm Verlage sind folgende

deutsche Kalender für 1891

erschienen:

Großer Tilsiter Familien-Kalender
mit Illustrationen,
Preis 50 Pf.

Kleiner Tilsiter Familien-Kalender,
Preis 25 Pf.

J. Nejländer & Sohn.

Apotheker Rich. Brandt's

Schweizerpillen

seit 10 Jahren von Professoren, prakt. Ärzten
und dem Publikum als billiges, angenehmes,
sicheres u. unschädliches Haus- u. Heilmittel
angewandt und empfohlen. Erprobt von:

Prof. Dr.
R. Virchow,
Berlin,
von Gietl,
München (†),
Reclam,
Leipzig (†),
v. Nussbaum,
München,
Hertz,
Amsterdam,
v. Korczynski,
Krakau,
Brandt,
Klausenburg.

Prof. Dr.
v. Frerichs,
Berlin (†),
v. Seanzoni,
Würzburg,
C. Witt,
Copenhagen,
Zdekauer,
St. Petersburg,
Soederstädt,
Kasau,
Lambl,
Warschau,
Forster,
Birmingham.

bei Störungen in den Unterleibsorganen

Leberleiden, Hämorrhoidalbeschwerden, trägem
Stuhlgang, habituellem Stuhlverhaltung und da-
raus resultierenden Beschwerden, wie: Kopfschmerzen,
Schwindel, Beklemmung, Rheumatis, Appetit-
losigkeit etc. Apotheker Richard Brandt's Schweizerpillen sind wegen
ihrer milden Wirkung von Frauen gern genommen und den scharf
wirkenden Salzen, Bitterwässern, Tropfen, Mixturen etc. vorzuziehen.

Zum Schutze des kaufenden Publikums
sei noch besonders darauf aufmerksam gemacht, daß sich Schweizerpillen
mit täuschend ähnlicher Verpackung im Verkehr befinden.
Man überzeuge sich stets beim Ankauf durch Abnahme der um die
Schachtel gewickelten Gebrauchsanweisung, daß die Etiquette die oben-
stehende Abbildung, ein weißes Kreuz in rothem Felde und den Namens-
zug Rich. Brandt trägt. Auch sei noch besonders darauf aufmerksam
gemacht, daß die Apotheker Rich. Brandt's Schweizerpillen, welche
in der Apotheke erhältlich sind, nur in Schachteln zu
Mk. 1 (keine kleinere Schachteln) verkauft werden. — Die Bestandtheile
sind: Silbe, Aeschynagarbe, Aloe, Abjynth, Bitterklee, Gentian.

Dro. Fernest's Gynasties Essencas.

Whriansia Bardawimo Wieta: G. Süd
Mieste Colberg.

Titra
Bagalba

pries wifas is negero Sutrowjimo i. t. t.
Kraujo-Nykā-Trilbdinimo pareinanczes Ligas
kaij antay:

Widuriū Krampi, Widuriū Staudėjimā, Glemes, Walgio-
Renorejimā, Wemimā, pageduštins Widurius, Sufitkimimā,
Galtwōs Staudėjimā, Udōs Neczyštumā, Mēslunge, Trau-
kimā i. t. t. Ney joki Pasleptimū Briprowa, tadangi an
Plecztōs ujrāštyta stow, kas joje randasi.

Per ilgus Metus iwestas; Tuffanczeri Atteštā bey Prisi-
jinimū atludhyja gerā Maczyšimā.

Wienat tikras su wiršun matomaje Sarganbės
Marke! Preke už Pleczka 50 Pf., 1 Mk. bey
1 Mk. 50 Pf.

Gaunamas Tilžėje prie Aptieloraus Böhmer, Heinrichs
waldėj (Gastūse), Kaufēnuse, Rusnėje bey Melau-
tuse Aptiekoj.

gal Brašymą Sono Moreau ney wiens Brancuzas tą Leisybe nebtur palaiyti, edelmoniška Briwarde westi, jey jis me del to kas Meta ypatiskus Mofesnius uzmoa. Kas ale tą Muitą užmoa, tas pomisam pagal sawo Pasimegimą ir Nauda tą Leisybę tur, sawe Browu, Greikiu arba Kunigaitščiu padintis. Moreau sekantiji Mofesniu Dawada yra sustates: paprastas edelmoniškas Briwardis kastiija 500 Franku, wigubas 1000 Franku, Riteris 1000, Bacuns 5000, Grows 20 000, Greikis 10 000, Kunigaitštis 100 000 Franku. Jey Moteriske tą Briwarde drauge weda, ap tur ji 50 Pracentu primoketi, kožas Rudikis ale 25 Pracentus moka.

Is Maskolijos.

Petersburkij, 20. Oktobri. Rekenka Nusidomyjima padare Mieste Odesa tie juduju Juru Suradimas wiens dykistiskos Drukorijos ant Bagatawo mo netikru popieriniu Biningu. Briaustis Badas hito Usthemimo yra apturetojis wienintelids Miesto Drukorijos. Szjai nuffsamde Wasaraj hio Rete netoly nu Sztaciono Aleksandrowff wieną saw skyru gulenti Buteluka potaug su Darzu ir tenay teturis Darbininkus istate, kurie, kaip sakoma wmo, Darza apgywenti ir Dawade aikyti turejo. Tie Darbininkai ale Darze nedirbo, o ir seip tikt labay etay tebuwo matomi. Jey kas nu Juru is artimoses Szalies i aną Butą arejo, tay jis ji wisados uzdarntą arado, o tie keturi Darbininkai wis kiamie Miego gulėjo. Policija prajo ant to dywnojo Buto padaboti galiausey czionay Berjeskujima laike. Jeneh Nakties Laike wiens Policijos Dfices su Pulku Ginklais isstredzusti policijos Uredininku pas tą Butą tejo ir prase Zleidimo. Buto Apwentojei ale Zleidimą užgpyne. Potam policistai su Gwolta i Buteluka istojo, ap Durys atplektos tape. Szjezion be jie su Rewolweriu Szuweis sukitti, prie ko du Uredininku pazejstu be. Brie dabar prasidėjusios Rowos ap Policistu bey Darbininku pasiliko ama Minetieji Laimetojei. Darbininkai be suristi ir primwersti pasakyti, kolids megasties deley jie tame Bute užstantis. Wiens tu Darbininku nu de Policistus i po Buteluko Apaczide megeses Ruimas, kurios kune teip ley kaip Dienos Laike apkwiestos wo ir kurios pilns Drukorijos Staimas ant Brigatawojimo popieriniu bliu radosi. Szale isdrukawotu klistisku Pasaukimu buwo tenay didis postas netikru popieriniu Biningu, wiso daugiaus kaip du Milijonu steriniu Rubliu randamas; Bri-

gatawjimas tu netikrusu Biningu buwo labay saunes passelės. Petersburkij, 29. Oktobri. Maskoliskos Seitungos labay grazey stambanczius Suraszymus apie Moltkio-Szwente pargabena. Laikraftis „Nowoje Bremja“ isguldo, kad jis, kursai jau dabar Zemės Karzgiu sawo Zemiskės esq pastojes, Briwarde „Laimėjimū Dawadytojis“ užpelnes, kursai Briwardis Kartą Zemo-Zemui Prezidento Karnot buwes pridetas. Del to, kad Moltkis wisuczes nu polytiktu Weikalū atstu pasliles, dabar ir Regierungoms swetimū Zemiu esq lengwu Daiktu padaryta, prie Moltkio-Szwentes prisidraugawoti. Upaczey maskoliskaste Laiskas ant to nurodo, kad tas didysis Mistras zalnieriskuse Aprofawimuse labay zemo ir pakarnaus Budo esq; nes mandagiaus ir grazius jis nebutu galejes ant Zkalbinimo Szwentės Draugystės Wirfeninko atsiliepti, kaip toktai Szwentės Dienoj nusidame.

— Lenkiskieji Gwatininkai maskoliskiojoj Lenku Zemej yra dabar nu tikro Izwandrawimo Drugio apinti, kursai jus per Swietjures i Ameriką, upaczey i Brazylhją waro. Priejastes hito Pastrodymo, kurios jau praėjusame Rete pastrodyti pradėjo, yra tumi isguldomos, kad dabar Fabrikū Darbai wis menkyn einantis ir biometine Pjutis is Daliēs pomisam flekta buwusi. Wiena Krakawos Seitunga rapo: „Sziaurwotisklasis Lloyds“ Bremū Mieste esq jau itiskiol 100 000 lenkiskū Izkeliautoju, kurie daugiausey is Lenku Karalystės bey is Lietuwos pareje, su sawo didzeiseis Dampšiepis i Brazylhją isgabenes; dabar ir is Galwejios Izwandrautojei i Bremus pareinantis; Skaitlus tu lenkiskujū Izwandrautoju, kurie Bremuse ant Isgabenimo lauka, pasidaro dabar is 6000 Personu; koznas Dampšiepis minetosės Draugystės isgabena nu ju lokiu 2000, daugiausey i Santos arba i Rio de Janeiro Brazylhjoj. Tay nebiera Izwandrawimas, bet tikras Zmoniu-Giminu Traukimas. Briause Agentura ant Izwandrawimo i Brazylhja randasi Mieste Lissabon, kur nekursai Jose de Santos taip Wieteninkas brazylhaniskosės Regierungos sawo Darbus waro.

Is Grykonu Zemes.

Atene, 30. Okt. Karalunas bey Karalunene iskeliaus rytoj i Berlona, jeib Swodbai Princess Wiktorios pributu. — Du maskolisku Pancerskiepiu yra i Miestą Triest isbegusiu, jeib Grosfirštą Waldziōs Paskeji fig'on pargabentu.

Is Australijos.

Bagal is Miesto Sidney parejuse Depeše yra pas Matagong didi Aukso-

Laukai suasti; Tufstancziū Tufstanczei twysta dabar i aną Rampa.

Szwetjansioses Zines.

Petersburkij, 3. Nowemberi. Reseney trys ant ant wieno Meto walnay Szluzyjantieji kaltinami buwo, kad wieną Waktmistra nurazbajame. Jie tape greitay po Karo-Sudzija statomi, ant Smerties prasndyti ir nušauti. Dabar ale isstirode, kad tie trys Wyrat pomisam nekalti yra buwe, is ko Maskolijoj nepasakomas Sujudimas yra atfirades. Maskoliū Ciecorus esq sawo paties Ranka Pasilikustiesiems anū Nušautuju Upgailėjimo Rastą prifiuntę. Yra ale abejojima, kad tumi Sujudimas nutildomas bus.

Maskos Wardawimo Termynai

- nu 10. iki 16. Nowemberi 1890.
- 11. Now. ant Zeg. 10: Georgenburg, Oberfirštietis Pabrojen.
  - 12. " " " 11: Schmallentuse prie Escheit, Oberfiršt. Schmalleninglen.
  - 12. " " " 10: Nassawuse prie Ehler, Oberfirštietis Nassawen.
  - 14. " " " 11: Warnue (Karczamos), Oberfirštietis Warnen.
  - 14. " " " 10: Peitshendorf prie Struped, Oberfiršt. Pfeilsawatbe.
  - 14. " " " 10: Wischwuej prie Baumann, Oberfiršt. Jura.

Geriktiskas Wardawimas.

Elbings-Kolonie Nr. 17, Dib.: 6,57,50 Hektarai, Reinertrag: 27,34 Dolerei, Raudojimo Wertybe 75 Mt., 12. Nowemberi pirm Petu ant Zeg. 10 prie Kaufenu Amtsgeriktės.

Nauji Diekarstwa, kuri labay geray maczyjuji yra pries Resmagumą apatinam Kune, Walgio-Renorejima i. t. t. yra tikroses M. Brandto pagerintosės Szweicerpiles. Labay geramjam Sutašymui, wrytausey is Cascara sagrađa, kuri nu aukšciausey pagrtuju Dieforia kaip gerlause wisu itiskiol pažytkamuju Brieprowu primelyta yra, galime uzdekawoti, kad ji prie wisu Kenczianczuja teip greitay yra Wartosima radusi. Keikia Aptiekose ypatislay prasyti tikrusu pagerintuju Szweicerpilia nu A. Brandto su raudonu Kryziumi, ir wisas titas nepriewalo nieks priimti. Wrytausia Wardawimo Wieta Liuda Aptiekaj Karaliauczuje, Gintere Vorstadt Nr. 5. 1 Marki 10 Pf. Posto-Markese isfuntant yra jos frantierutay wisur i Prowincą prifiuntamos.

In unserm Verlage ist erschienen:

Die Feier
der Enthüllung des Denkmals
für
Max von Schenkendorf
in Tilsit
am 21. September 1890.
Mit Anhang:
Die Schenkendorf-Feier in Coblenz
und
Der Schöpfer des Schenkendorf-Denkmal.
Preis 30 Pfennige.
J. Reylander & Sohn.

Ulyskymai.

Dantu Darbaviete nu M. Karpes.

Kunstkistas Dantis, Plombieratavimus, Dantu Bertaisymus.

Tilžeje,

Razernōs Ulyczioj Nr. 23.

Repasiturenczius prtinu as kasdien, isti Redelbleneje ne, nu Zegoriaus 8 iki 9 Rytmetyj.

Benno Mey,

Dantu-Liekorus,

Tilžeje, Goldschmiedeskrasse 9, prie Rampo Wandens-Ulyczios.

Kalbėjimo-Adynos:

nu Zegoriaus 9-12 pirm Pėta, nu 3-6 po Pėta.

Du Waifinu,

kurte nor i Kurpsiuwus geray isfimofiti, gal maldūtis prie

D. Grabowsky,

Kurpsiuwja Mistras,

Tilžeje, Kasern-Ulyczj Nr. 55.

Wisokius

Kolonial-Taworus,

kaip ir

Druska, Siltes, Bezimo-Tepalus, Semeniu-Kokas, Semeniu-Koku Miltus, Margarine-Swiesta ant Swaro po 50 Pf.,

kaip ir wisus

Drogu bey

Parwu Taworus perla Kojnas wisuczės pigiaus sey ir geriauseny prie

H. Wächter,

Tilžeje,

prie Rampo Wandens Ulyczios bey Wofiecziu Ulyczios.

Kupczytes Szalinpadawimas.

Deley Ugdōs pardsūdu as sawo bagotingianseny zortierūtaji Logari, pasidaranti is Bonū. bey Waifinū. Drabuziū ant bey po Kasitū Prekes.

Hermann Fischel,

Tilžeje, Wofiecz. Ulyczj. Nr. 71.

Didis Jkpar dawojimas deley Uzemimo wienu Gruntstufio.

20-25 Mastus cystu Wilnu Floconnēs pirma M. 8,00, 10,00, 12,00 bey 14,00, dabar M. 6,00, 7,00, 9,00 bey 10,00.
 30-35 Mastus cystu Wilnu Eskimos pirma M. 8,00, 10,00 bey 13,00, dabar M. 6,00, 8,00 bey 9,50.
 20-25 Mastus cystu Wilnu Ratinēs pirma M. 7,50, 9,00 bey 12,00, dabar M. 6,00, 7,00 bey 9,00.
 Wiena Szmota gery Siulin-Budskingiu: pirma M. 2,00, dabar M. 1,20.

Wiena Szmota cystu Wilnu Siulin-Budskingiu Apredams bey Kailiniu Aprankalams nufitebetinai vigej. su dwigubu Szumimu bey pirma M. 4,00, dabar M. 3,00.
 40 wirkuju Markkiniu Markkiniu-Ceitiu i Le-ment (dar wisoleropuse Dibumuse zortierūta) su dwigubu Szumimu bey pirma M. 4,00, dabar M. 3,00.

100 Mastu siunkiu engl. Cull-Gardinu ant didziauso zortierūta, labay vigej. su dwigubu Szumimu bey pirma M. 1,50 bey 1,60, dabar M. 1,10 bey 1,20.
 Wilnonu didziu Skepetu, Calju bey Galwos-Skepetu, Chenille-, Fantase- bey Theater-Skepetu ant didziauso zortierūta, labay vigej.

150 Mastu kwiesei parwotu Ball-Crēpes ant didziauso zortierūta, labay vigej. su dwigubu Szumimu bey pirma M. 1,20, dabar M. 0,80.
 Wiena didi Szmota cystu Wilnu Drabuzu: Ceitiu jūdū bey conlerūtu. su dwigubu Szumimu bey pirma M. 1,80, dabar M. 1,30.

Tolauš jūdi Drabuzū-Szilū, Regligee-Ceitiu, Aprusa, Creasleinen, Staldengezin, De mono-Szepetū, Lomos- bey Matracū-Ceitiu, Plungsun-Zukratū, Lomos- Aprankalus, Teppichū, Lomos-Padēlines, gatawū Szurjū, Parchentu, Flanelū, Frisadū, Trikotagen kaip ir Stubos- bey didziū Arklū-Defin dar i labay didi Szisistyrima.

168 Rudens bey Ziemōs-Menteliū, grajey stowencziū, uš labay kriticus Prekes, ka as dar ypatistay primenu.

C. Staschull,

Tilžeje, Wofiecziu Ulyczioj 14 ant Rampo Wandens Ulyczios

Wiena Szmota cystu Wilnu Drabuzū-Ceitiu-Palaitū kannei po Kasitos Preke.

Mano garbingiems Birtejiems is Apigardes darau sitomi zinoma, kad as sawo Pardawimo Wieta nu Bachof-Ulyczios i

Wandens Ulyczia Nr. 27,

priešais Pono Robert Gerber, perteles turu.

Teippat pristulau ir sawo Logari, pasdarantij is

Delmono-

Kedziu bey

Sienos-

Medalju.

bey Zadintimo-

Pertaisymai

Zegoru,

e Zegora tampa prie manes gerai ir greitay daromi. Su Pakarnumu

Paul Eckstein, Zegornings,

Tilžeje.

Geseh,

betreffend

die Invaliditäts- und Alters-Versicherung.

Preis 30 Pf.

Reylaender'sche Verlagsdruckerei.

Scillitin,

geriausia Prieprawa uz Prawarjma Ziurkū bey Pelitū. Reiskadyje ney Imogul ney Namū-Gywolliams. Pristulo

D. Siemering'io Zalkiu - Aptieka, Tilžeje.

Rur ponamoja

Kosulis?

Išbandyta Prieprawa pristulo

D. Siemering'io

Zalkiu - Aptieka, Tilžeje.

Zemēs Gaspadorystes

Mashynas

Kulimo - Mashynas, papraštases Putemeles, Sileba bey Spragila Zraisy, Alfelio-Mashynas, su Namū bey Arleis waromas, Samalmio (Szrotawimo) Mashynas su Almenes Szepeliu bey Garais waromas, Alėjans-Kokū-Lauštujas, Rėwiū Pjauštuwus, Jawū-Gyštujimo-Mashynas su daugel Berkenmas Rezejis,

paprastases Putemeles, Trierns (Pistjoliū Antolins Mashynas), kaip ir Decimal - Swarczius Galwijū Swertojus pristulo

Carl Manleitner, Tilžeje.